

24

I/2018

МУЗИКОЛОГИЈА
USICOLOGY

Квантна
музика

Quantum
Music

Часопис МУЗИКОЛОШКОГ ИНСТИТУТА САНУ
Journal of THE INSTITUTE OF MUSICOLOGY SASA

МУЗИКОЛОГИЈА
Часопис Музиколошког института САНУ
MUSICOLOGY
Journal of the Institute of Musicology SASA

~
24 (I/2018)
~

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК / EDITOR-IN-CHIEF
Ивана Медић / Ivana Medić

РЕДАКЦИЈА / EDITORIAL BOARD
Александар Васић, Ивана Весић, Јелена Јовановић, Данка Лајић Михајловић, Биљана Милановић,
Весна Пено, Катарина Томашевић /
Aleksandar Vasić, Ivana Vesić, Jelena Jovanović, Danka Lajić Mihajlović, Biljana Milanović, Vesna Peno,
Katarina Tomašević

СЕКРЕТАР РЕДАКЦИЈЕ / EDITORIAL ASSISTANT
Наташа Марјановић / Nataša Marjanović

МЕЂУНАРОДНИ УРЕЂИВАЧКИ САВЕТ / INTERNATIONAL EDITORIAL COUNCIL
Светислав Божић (САНУ), Џим Семсон (Лондон), Алберт ван дер Схоут (Амстердам), Јармила
Габријелова (Праг), Разија Султанова (Кембриџ), Денис Колинс (Квинсленд), Сванибор Петан
(Љубљана), Здравко Блажековић (Њујорк), Дејв Вилсон (Велингтон), Данијела Ш. Берд (Кардиф) /
Svetislav Božić (SASA), Jim Samson (London), Albert van der Schoot (Amsterdam),
Jarmila Gabrijelova (Prague), Razia Sultanova (Cambridge), Denis Collins (Queensland), Svanibor Pettan
(Ljubljana), Zdravko Blažeković (New York), Dave Wilson (Wellington), Danijela Š. Beard (Cardiff)

Музикологија је рецензирани научни часопис у издању Музиколошког института САНУ. Посвећен је проучавању музике као естетског, културног, историјског и друштвеног феномена и примарно усмерен на музиколошка и етномузиколошка истраживања. Редакција такође прихвата интердисциплинарне радове у чијем је фокусу музика. Часопис излази два пута годишње. Упутства за ауторе могу се преузети овде: <http://www.doiserbia.nb.rs/journal.aspx?issn=1450-9814&pg=instructionsforauthors>

Musicology is a peer-reviewed journal published by the Institute of Musicology SASA (Belgrade), dedicated to the research of music as an aesthetical, cultural, historical and social phenomenon and primarily focused on musicological and ethnomusicological research. Editorial board also welcomes music-centred interdisciplinary research. The journal is published semiannually. Instructions for contributors can be found on the following address: <http://www.doiserbia.nb.rs/journal.aspx?issn=1450-9814&pg=instructionsforauthors>

ISSN 1450-9814
eISSN 2406-0976
UDK 78(05)

БЕОГРАД 2018.
BELGRADE 2018

Одрицање од одговорности / Disclaimer

Садржај објављених текстова одражава искључиво ставове њихових аутора. Уредник и редакција не носе одговорност за тачност изнетих података. Електронске адресе и линкови су тачни у тренутку објављивања ове свеске. Уредник и редакција не одговарају за трајност, тачност и прикладност линкованог садржаја.

Пројекат Квантна музика финансиран је уз подршку Европске комисије. Ова публикација рефлектује искључиво ставове аутора, те Комисија не сноси одговорност за употребу информација садржаних у њој. /

The content of published articles reflects only the individual authors' opinions, and not those of the editor and the editorial board. Responsibility for the information and views expressed in the articles therein lies entirely with the author(s). Electronic addresses and links are correct at the moment of the publication of this volume. The editor and the editorial board are not responsible for the persistence or accuracy of urls for external or third-party websites referred, and do not guarantee that any content on such websites is, or will remain, accurate and appropriate.

The project Quantum Music has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

ПРЕВОДИОЦИ / TRANSLATORS

Ивана Медић, Зорица Симовић / Ivana Medić, Zorica Simović

ЛЕКТОР ЗА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК / ENGLISH-LANGUAGE EDITING

Иван Муди / Ivan Moody

ЛЕКТОРИ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК / SERBIAN-LANGUAGE EDITING

Мирјана Нешић / Mirjana Nešić

КОРЕКТУРА / PROOFREADING

Наташа Марјановић / Nataša Marjanović

ДИЗАЈН И ТЕХНИЧКА ОБРАДА / DESIGN & PREPRESS

Студио Omnibooks, Београд / Studio Omnibooks, Belgrade

ШТАМПА / PRINTED BY

Скрипта Интернационал, Београд / Scripta Internacional, Belgrade

Часопис је индексиран на <http://doiserbia.nb.rs/> и у међународној бази ProQuest. / The journal is indexed in <http://doiserbia.nb.rs/> and in the international database ProQuest.

Објављивање часописа финансијски су помогли Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Министарство културе и информисања Републике Србије и Европска унија – програм Креативна Европа / The publication of this volume was financed by the Ministry of Education, Science and Technological Development, the Ministry of Culture and Information of the Republic of Serbia and the European Union programme Creative Europe.

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

САДРЖАЈ / CONTENTS

РЕЧ УРЕДНИЦЕ / EDITOR'S FOREWORD

9–12

ТЕМА БРОЈА / THE MAIN THEME
КВАНТНА МУЗИКА / QUANTUM MUSIC

Vlatko Vedral

CAN WE HEAR THE SOUNDS OF QUANTUM SUPERPOSITIONS?

Влатко Веграл

ДА ЛИ ЈЕ МОГУЋЕ ЧУТИ КВАНТНУ СУПЕРПОЗИЦИЈУ?

15–19

Alexis Kirke

PROGRAMMING GATE-BASED HARDWARE QUANTUM COMPUTERS FOR MUSIC

Алексис Кирк

ПРОГРАМИРАЊЕ КВАНТНИХ РАЧУНАРА БАЗИРАНИХ НА УПОТРЕБИ ЛОГИЧКИХ
КОЛА ЗА ПОТРЕБЕ РАДА СА МУЗИКОМ

21–37

Andrew J. P. Garner

THE MUSICAL MAH-ZEHNDER INTERFEROMETER

Ендрју Гарнер

МУЗИЧКИ МАХ-ЦЕНДЕРОВ ИНТЕРФЕРОМЕТАР

39–49

Klaus Mølmer

THE QUANTUM VIBES OF ATOMS AND ICHTHYOSAURS

Клаус Молмер

КВАНТНЕ ВИБРАЦИЈЕ АТОМА И ИХТИОСАУРУСА

51–59

Kim Helweg

COMPOSING WITH QUANTUM INFORMATION: ASPECTS OF QUANTUM MUSIC IN
THEORY AND PRACTICE

Ким Хелвеј

КОМПОНОВАЊЕ НА ОСНОВУ КВАНТНИХ ИНФОРМАЦИЈА: АСПЕКТИ КВАНТНЕ
МУЗИКЕ У ТЕОРИЈИ И ПРАКСИ

61–77

Ivana Medić and Jelena Janković-Beguš

WHAT DOES QUANTUM MUSIC SOUND LIKE AND WHAT WOULD PIERRE BOULEZ
THINK OF IT? — SUPER POSITION (MANY WORLDS) BY KIM HELWEG (2017)

Ивана Медић и Јелена Јанковић-Беђуш

КАКО ЗВУЧИ КВАНТНА МУЗИКА И ШТА БИ ПЈЕР БУЛЕЗ МИСЛИО О ЊОЈ? —
СУПЕР ПОЗИЦИЈА (МНОГО СВЕТОВА) КИМА ХЕЛВЕГА (2017)

79–93

Dragan Novković, Marko Peljević and Mateja Malinović

SYNTHESIS AND ANALYSIS OF SOUNDS DEVELOPED FROM THE BOSE-EINSTEIN
CONDENSATE: THEORY AND EXPERIMENTAL RESULTS

Драган Новковић, Марко Пељевић и Матеја Малиновић

СИНТЕЗА И АНАЛИЗА ЗВУКОВА ДОБИЈЕНИХ ИЗ БОЗЕ-АЈНШТАЈНОВОГ
КОНДЕНЗАТА: ТЕОРИЈА И ЕКСПЕРИМЕНТАЛНИ РЕЗУЛТАТИ

95–109

Sonja Lončar and Andrija Pavlović

HYBRID DUO

Соња Лончар и Андрија Павловић

ХИБРИДНИ ДУО

111–121

Chiara Marletto

MUSINGS ON QUANTUM MUSIC: CAN QUANTUM MUSIC BRING US CLOSER TO
OBJECTIVE BEAUTY?

Кјара Марлејџо

РАЗМИШЉАЊА О КВАНТНОЈ МУЗИЦИ: ДА ЛИ НАС КВАНТНА МУЗИКА МОЖЕ
ПРИБЛИЖИТИ ОБЈЕКТИВНОЈ ЛЕПОТИ?

123–128

VARIA

Vanja Spasić

СТАТУС ОПЕРСКОГ УМЕТНИКА У НАРОДНОМ ПОЗОРИШТУ У БЕОГРАДУ ОД
1970. ДО 1980. ГОДИНЕ

Vanja Spasić

THE STATUS OF OPERA ARTIST AT THE NATIONAL THEATRE IN BELGRADE FROM
1970 TO 1980

131–149

Selena Rakočević

СЕСТРЕ ЈАНКОВИЋ И ЛАБАНОВА КИНЕТОГРАФИЈА

Selena Rakočević

THE JANKOVIĆ SISTERS AND KINETOGRAPHY LABAN

151–172

Ђорђе Ђекић и Милош Павловић
ТРАГОМ ЗАПИСА ТЕОФИЛАКТА СИМОКАТЕ
Đorđe Đekić and Miloš Pavlović
FOLLOWING THE RECORDS OF THEOPHYLACT SIMOCATTA
173–187

НАУЧНА КРИТИКА И ПОЛЕМИКА
/ SCIENTIFIC REVIEWS AND POLEMICS

Александар Васић
ДРАГУТИН ГОСТУШКИ, РАЂАЊЕ СРПСКЕ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ / DRAGUTIN GOSTUŠKI,
THE BIRTH OF SERBIAN MUSICAL CULTURE / БЕОГРАД, РАДИО ТЕЛЕВИЗИЈА СРБИЈЕ/
МУЗИКОЛОШКО ДРУШТВО СРБИЈЕ, 2017. (ISBN 978-86-6195-112-1)
191–195

Найша Марјановић
KATARINA TOMAŠEVIĆ (UR.), DAVORIN JENKO (1835-1914): PRILOZI ZA
KULTURU SEĆANJA / PRISPEVKI ZA KULTURO SPOMINA. БЕОГРАД, МУЗИКОЛОШКИ
INSTITUT SANU/NACIONALNI SAVET SLOVENAČKE NACIONALNE MANJINE U
REPUBLICI SRBIJI, 2017. (ISBN 978-86-80639-27-7)
196–200

Маријана Кокановић Марковић
VJERA KATALINIĆ (UR.), MUSIC MIGRATIONS IN THE EARLY MODERN AGE:
PEOPLE, MARKETS, PATTERNS AND STYLES / GLAZBENE MIGRACIJE U RANO
MODERNO DOBA: LJUDI, TRŽIŠTA, OBRASCI I STILOVI. MUZIKOLOŠKI ZBORNICI 18.
ZAGREB, HRVATSKO GLAZBENO DRUŠTVO, 2016. (ISBN 978-953-6090-55-6)
201–205

Маја Рагивојевић
ЈЕЛЕНА ЈОВАНОВИЋ, ПЕРА ЛАСТИЋ И КАТАРИНА ТОМАШЕВИЋ (УР.), БЕЛА
БАРТОК И СРПСКА МУЗИКА — 100 ГОДИНА ОД ПРВИХ ФОНО-ЗАПИСА
ТРАДИЦИОНАЛНЕ МУЗИКЕ СРБА У БАНАТУ. БУДИМПЕШТА, СРПСКИ ИНСТИТУТ,
2016. (ISBN 978-963-12-7802-6)
206–210

Nataša Danilović Hristić and Nebojša Stefanović
A LETTER TO THE EDITOR OF THE JOURNAL MUSICOLOGY
211–213

Драгутин Гостушки

РАЂАЊЕ СРПСКЕ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ

Поводом тридесет година од премијерног емитовања истоимене серије РТС-а.

Уредник серије: Снежана Николајевић. Редитељ: Петар М. Теслић.

Главни уредник књиге: др Снежана Николајевић.

Стручни редактор: др Катарина Томашевић.

Превод на енглески: Александра Calcutt. Лектор енглеског превода: David Calcutt.

Издавачи: Радио телевизија Србије (Едиција “ТВ полица“, Библиотека “Књига есеја“, четврта књига) – Музиколошко друштво Србије, Београд 2017.

ISBN 978-86-6159-112-1

Године 1987. Школски програм Телевизије Београд, један од најбољих у својој врсти у међународним оквирима онога времена, приказао је циклус емисија под насловом *Рађање српске музичке културе*. Иницијатор тога серијала била је др Снежана Николајевић, музиколог, пијанисткиња-камерни музичар, музичка критичарка, дугогодишња уредница за класичну музику у Телевизији Београд / Радио телевизији Србије, касније професорка на Катедри за музику у медијима на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу. Израду музиколошког дела сценарија и вођење емисија уредница је поверила др Драгутину Гостушком (1923–1998), еминентном музикологу, композитору и музичком критичару, научном саветнику и директору Музиколошког института Српске академије наука и уметности (1974–1978). Дугогодишњи музички критичар листа *Борба* и недељника *НИН*, Драгутин Гостушки је остварио изврсну сарадњу и с радијским и телевизијским кућама. Волео је рад у медијима и био је тражен као аутор и саговорник кога су красиле ерудиција, јасноћа и чврстина судова, као и ведра лакоћа изражавања.

Замисао уреднице била је да се у овом циклусу прикаже историјски пут српске музике у XIX веку, од првих композиција написаних у оквирима западноевропске технике, па до остварења оних аутора који су дубоко закорачили у наредно, XX столеће, али су и сами потекли из романтизма. Како су научна интересовања Д. Гостушког била примарно везана за општу музиколошку проблематику – за упоредну естетику и теоријске проблеме историје музике и ликовних уметности – велику помоћ добио је од своје младе колегинице, музиколога Катарине Томашевић, тада асистенткиње Музиколошког института САНУ. Стручњак за историју српске музике, она је пружила драгоцену помоћ у погледу истраживања и припреме целокупног изворног материјала који ће Гостушком послужити као репертоар података и упориште за његова тумачења и презентацију. Као стручна музичка сарадница у овај телевизијски пројекат била је укључена и музиколог Милица Гајић, у оно време запослена у Радио Београду, касније и данас библиотекарка на Факултету музичке уметности.

Ово није била прва домаћа телевизијска серија на теме из сфере историје музике. Музичка редакција београдске Телевизије претходно је снимила

запажену серију *Кроз историју српске музике*, као и циклус *Оно доба*, у којем су своја сећања изнели неки од најистакнутијих српских композитора. Серија *Рађање српске музичке културе* дошла је као кулминација у том низу телевизијских пројеката, и до данас је задржала статус телевизијског остварења антологијске вредности.

Циклус *Рађање српске музичке културе* репривно је емитован пре неколико година на РТС-у. Текстови Драгутина Гостушког из овог циклуса објављени су први пут између 1994. и 1996. године, у београдском часопису *Музички шалас*, на иницијативу његове уреднице, музиколога и музичке критичарке Христине Медић. Сада се текстови Гостушког појављују у најпотпунијем виду: додати су делови текста изговорени у емисијама, а који претходно нису штампани; обележени су допунски делови изворног текста који су, због економичности, били изостављени у емисијама; у књизи су, *in margine*, дате упутнице за звучне примере емитоване у серијалу, а које читалац може да послуша на DVD-ју објављеном заједно с књигом; текстови су сада опскрбљени критичким апаратом; књига доноси предговор стручне редакторке др Катарине Томашевић, као и поговор др Снежане Николајевић. На DVD-ју, више него равноправном сегменту овог издања, налазе се све емисије из овог серијала. Књига је у целини преведена на енглески језик, и тај превод представља интегрални део издања које је пред нама.

Књига *Рађање српске музичке културе* компонована је од осам поглавља названих *разговорима*, који одговарају телевизијским емисијама. У првом од тих поглавља – *Пројасић традиције и зраци наде* – Гостушки даје уводне напомене о српској музици у средњем веку, а потом говори о дефинитивном прихватању европског модела у српској култури XIX века, задржавши се на личностима кнеза Милоша Обреновића и Вука Караџића. Главнина садржаја овог, првог поглавља посвећена је Јосифу Шлезингеру, родоначелнику новије српске музике.

У другом поглављу прати се линија музичког развоја међу Србима у Хабзбуршкој монархији/Аустроугарској. Осветљен је животни и музички пут Николе Ђурковића, да би уследио осврт на Милана Миловука, Алојза Калауза и, најподробније, на Корнелија Станковића. Развитак музичке културе у Војводини – делатност Аксентија Максимовића, Мите Топаловића, Исидора Бајића – представљени су у трећем разговору, *С оне стране реке. Сјисак брајске руке*, четврта целина књиге, бави се доприносом чешких музичара у Србији XIX столећа, да би се на крају дуже застало код личности Даворина Јенка, оснивача српске сценске и оркестарске музике.

Пето и шесто штиво – *Човек кога смо чекали* и *Човек кога нећемо заборавити* – осветљавају живот и рад Стевана Мокрањца. Следећи сегмент књиге бави се Јосифом Маринковићем, припадницима тзв. Београдске школе (Станислав Бинички, Божидар Јоксимовић, Петар Крстић, Владимир Р. Ђорђевић), а онда и Петром Стојановићем, композитором с каријером у Бечу, који се вратио у Београд и био професор виолине на Музичкој академији. Најзад, закључно, осмо поглавље, *Пушници Оријент-експреса*, сагледава уметничку, музиколошку и музикографску делатност и остварења Косте Манојловића, Петра Коњовића, Милоја Милојевића и Стевана Христића.

Садржај ове књиге одражава замисао телевизијске уреднице Снежане Николајевић, а онда и самог Драгутина Гостушког, да се гледаоцима пружи најстручнија историја српске музике XIX века, приступачна у потпуности чак и онима који нису музичари. Зато је излагање Драгутина Гостушког готово сасвим ослобођено стручних музичких и музиколошких термина. Није се, дакле, определило за иоле фреквентију употребу стручних израза и за њихово објашњавање и “превођење” у емисијама. Само на једном месту Гостушки кратко каже шта значи израз “a cappella”.

Излагање Д. Гостушког зачињено је духовитим коментарима, личним сећањима и анегдотама. Све то додатно олакшава и освежава праћење ове сторије о рађању и успону српске музике. Гостушки је волео да цитира славни Бифонов (Georges Louis Leclerc de Buffon) говор о стилу.¹ *Човек је стил*; тачност те изреке може се осетити и у вези са самим Гостушким. Суперiorno знање и одбацавање сваке помисли о мистификацији струке и знања удружени су с бриљантним стилем и дискретним али сталним размишљањем о одсутном саговорнику. Већ смо назначили да наслов сваког од ових поглавља гласи *Разговор*. То је до краја оправдано садржајем ових емисија. То су заиста преполовљени дијалози, толико се осећа Гостушково помишљање на гледаоца/читаоца, на његове потребе и његов хоризонт. Личност дубоких и разноврсних знања, овај музиколог и критичар поседовао је редак дар, али и потребу да и о најсложенијим појавама и проблемима уметности и естетике говори кристално јасно, непретенциозно и комуникативно. Бирајући такав приступ, он је показивао колико поштује своје гледаоце, слушаоце и читаоце и подстицао је утисак равноправности код њих. Човек дијалога, а не монолога, то је био Драгутин Гостушки.

Замашан посао колационирања сачуваног телевизијског и писаног материјала обавила је стручна редакторка др Катарина Томашевић. Она се уназад много година бави опусом овог аутора, а од ње потиче и његова библиографија.² Њена улога у овом пројекту обухватила је и израду неопходног критичког апарата. У мрежи од шездесет шест напомена дата су објашњења, допуне и корекције појединих тврдњи Д. Гостушког. Истичемо информативност, едукативност, али и одмереност приређивачког поступка. Поштујући типичну “фактуру” Гостушкових написа – он није волео да се у напоменама одвија читав паралелни живот књига и текстова – др Томашевић се ограничила на најбитније податке и напомене, саопштавајући их у ненаметљивој динамици.

Стручној редакторки дугујемо и предговор, под карактеристичним насловом *Човек коме се веровало*. Поред увида у телевизијски ангажман Д. Гостушког и рад на серији *Рађање српске музичке културе*, овај предговор доноси и досад најподробнију верзију његове биографије. Ако се апстрахују општи приручници – енциклопедије, лексикони, биографски лексикон *Ко је ко у Србији* – у којима се, по природи ствари, саопштавају само елементарне реалije, развијенија

1 Та беседа је недавно преведена на српски: Bifon, *Rasprava o stilu – Umeće pisanja*; Ero de Sešel, *U poseti Bifonu*, prevela s francuskog Olgica Stefanović, “Gradac”, Čačak 2017.

2 Уп. *Музикологија*, Београд 2010, бр. 10, 215–222.

биографија овог научника и уметника први пут је објављена тек 2010. године, у свесци часописа *Музикологија* посвећеној шездесетогодишњици Музиколошког института.³

Поговор Снежане Николајевић, *Историја српске музике у телевизијском издању*, доноси податке о обради материје историје музике у програмима Телевизије Београд, као и анализу серије *Рађање српске музичке културе*, слику ангажмана свих протагониста у њеном настајању, од редитеља, преко “приповедача”, сарадника на сценарију, до сценографа.

Изузетну вредност ове телевизијске серије представља чињеница да су за њене потребе по први пут снимљене и емитоване бројне композиције српске музике. Преимућства такве врсте у нашој средини сасвим су ретка, и можемо бити презадовољни што DVD доноси те снимке. Поједине од тих композиција до данас нису поново снимане. Репертоар звучних записа обухвата дела од Кир Стефана Србина, Јосифа Шлезингера, Николе Ђурковића, Алојза Калауза, Корнелија Станковића, Аксентија Максимовића, Јована Пачуа, Исидора Бајића, Роберта Толингера, Гвида Хавласа, Драгутина Чижека, до Даворина Јенка, Стевана Мокрањца, Јосифа Маринковића, Станислава Биничког, Петра Крстића, Петра Стојановића, Косте Манојловића, Петра Коњовића, Милоја Милојевића и Стевана Христића. Телевизија Београд била је ангажовала велики број музичара за извођење и снимање дела наведених аутора у овој серији: десеторо вокалних и петоро инструменталних солиста, три хорска ансамбла, три оркестра, један ансамбл за стару музику, камерне и друге саставе. Међу извођачима налазимо: пијанисткињу Невену Поповић, сопрана Олгу Ђокић и мецосопрана Александру Ивановић; пијанисте Душана Трбојевића и Александра Вујића; појца Павла Аксентијевића и ансамбл “Ренесанс”; Ансамбл “Коло”; Хор “Београдски мадригалисти”; Хор “Јосиф Маринковић” из Зрењанина; Хор Радио телевизије Београд; Репрезентативни оркестар Гарде; Симфонијски оркестар Радио телевизије Београд и Симфонијски оркестар Факултета музичке уметности; диригенте: Душана Миладиновића, Слободана Бурсаћа, Младена Јагушта, Ванча Чавдарског, Станка Шепића. Само два снимка потичу из архива РТС-а, све остало је наручено и снимљено за потребе серије *Рађање српске музичке културе*.

Узоран енглески превод Александре Калкут, у чијем је настанку као лектор учествовао Дејвид Калкут, обезбедиће овој књизи задовољног иностраног читаоца. Посебно треба истаћи да емисије на DVD-ју прати енглески титл, што ће гледаоцима изван Србије омогућити да интегрално упознају сваку од емисија.

Књига *Рађање српске музичке културе* дело је иза којег стоји како њен аутор, тако и пасионирани сусрет стручњака у области музикологије и телевизијског медија. Окупљени на заједничком послу који није схваћен као задатак, већ очито као извор инспирације, приређивачи и издавачи ове књиге одали су поштовање Драгутину Гостушком, изузетној личности српске културе друге половине XX века, а читаоцима и гледаоцима пружили несвакидашње задовољство. Ово је пре свега књига за читање и уживање, али и књига из које ће моћи да се учи. Језгровита, усмерена на најзначајније личности, податке и музичка остварења,

3 Исто, 211–213, на енглеском: 213–215 (ауторка биографије К. Томашевић).

она ће послужити и као приручник свима који се занимају за историју српске музике, од наставника и ученика средњих школа, до студената музичких академија и истраживача с подручја хуманистичких наука.

Истичемо, још једном, значај DVD-ја који није тек “пратећа” компонента овог издања. Засебна, у другом медијуму приказана “стварност” књиге, DVD омогућава да се у аудиовизуелном смислу доживи сама књига, а гледаоцима да се сусретну и с нивоом телевизијске обраде музиколошке материје који се данас, упркос неупоредиво развијенијој технологији, чини готово недостижним. Ниво аспирације и креативност нису нужно у управној сразмери с техничком супериорношћу.

У новије и најновије време српски музиколози и етномузиколози све више објављују своје научне студије на енглеском језику, и у земљи и у иностранству. Свакако, тиме је појачана “видљивост” наше науке на међународној цени. Међутим, занемарљив је број књига о историји српске музике на енглеском, као и на другим, најраспрострањенијим језицима. У светлости те чињенице књига и DVD *Рађање српске музичке културе* Драгутина Гостушког још више добијају на значају. У њима су сабрани најважнији подаци о српској музици XIX и раног XX века, изложени су тако да ће их и неприпремљен инострани читалац/гледалац с лакоћом пратити и усвојити. Тиме ово издање иде у сусрет још једном важном циљу, а то је да се изван Србије чује обимнија, зналачка и упечатљива реч о развојном путу српске музичке културе о којој се у светској музикологији веома мало зна.

Александар Васић

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

78

МУЗИКОЛОГИЈА : часопис Музиколошког
института САНУ = Musicology : journal of the Insti-
tute of Musicology SASA / главни и одговорни
уредник = editor-in-chief Ивана Медић. - 2001, бр. 1-
. - Београд : Музиколошки институт САНУ, 2001-
(Београд : Skripta Internacional). - 25 cm

Полугодишње. - Текст на срп. и више светских
језика. - Друго издање на другом медијуму:
Музикологија (Online) = ISSN 2406-0976
ISSN 1450-9814 = Музикологија
COBISS.SR-ID 173918727
